Ο "ΝΟΥΜΑΣ,,
ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα Δρ. 5.— Γιὰ τὶς Ἐπαρχίες δρ. Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ φρ. χρ. 10.

Γιὰ τὶς ἐπαρχίες δεχόμαστε καὶ τίμηνες(2 δρ. τὴν τριμηνία) συντρομές.

Κανένας δὲ γράφεται συντομητὴς ἢ δὲ στείλει μπροσνὰ τὴ συντρομή του.

10 λεφτὰ τὸ φύλλο λεφτὰ 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιόσκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια Ἐθν. Τράπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιόδρομου (Ἀκαδημία), Βουλή, Σταθμος ὑπόγειου Σιδερόδρομου Ὁμόνοια), στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἑστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντίκρυ στὴ Βουλή).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πρακτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων.

Στὰ Χανιὰ (Κρήτη) στὸ Σύλλογο ὁ «Σολωμός».

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Γιὰ τοὺς δικούς μας τῆς Τουρκιᾶς.— Ἡ πολιτική τους.—Νερὸ στὸ κρασί.

ΟΙ ΔΙΚΟΙ μας τῆς Τουρκιᾶς πρέπει νὰ πολιτευτοῦν κάπως «σοφώτερα» τώρα μὲ τὴν καινούρια πολιτικὴ κατάσταση ποὺ δημιουργήθηκε στὴν Τουρκιά, καὶ νὰ μὴ τὴν πάθουν ὅπως τὴν πάθανε τὴν ἄλλη φορά, ποὺ πρωτοανακηρύχτηκε τὸ Σύνταγμα, καὶ ποὺ δὲν ξέρανε τί παινέματα νὰ ποῦνε στοὺς Νεότουρκους καὶ τί τοῦμπες νὰ κάνουν μπροστά τους. Οἱ δικοί μας ἀνάγκη νὰ νιώσουν, ὕστερ' ἀπὸ ἕνα τόσο πικρὸ μάθημα ποὺ πήρανε, πώς ὁ Τοῦρκος, εἴτε νεότουρκος εἴτε παλαιότουρκος, πάντα Τοῦρκος εἶναι καὶ πάντα σὰν Τοῦρκος πολιτεύεται, σύφωνα δηλ. μὲ τὸ συμφέρο του καὶ μὲ τὴ βαθιοριζωμένη στὴν ψυχή του ἰδέα ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ κυρίαρχος ἀνάμεσα στοὺς λογῆς λαοὺς ποὺ ἀποτελοῦνε τὸ Κράτος του. Μὲ τὸ νὰ σέρνουνται σήμερα οἱ δικοί μας πίσω ἀπὸ τοὺς Νεότουρκους κι αὔριο πίσω ἀπὸ τοὺς τάχα Φιλελεύτερους, τίποτε ἄλλο δὲν κερδίζουνε, παρὰ νὰ κάνουν ὀχτροὺς καὶ τοὺς δυὸ καὶ νὰ πολεμιοῦνται σήμερ' ἀπὸ τὴ μιὰ μερίδα ποὺχει τὴν ἀρχὴ στὰ χέρια της κι αὔριο ἀπὸ τὴν ἄλλη, ποὺ θὰν τῆς τὴν ἁρπάξει.

Τὰ πράματα στὴν Τουρκιά, μὲ τὸ ξεθρόνισμα τοῦ Χαμήτ, δὲ γαληνέψανε. Τὸ ἐναντίο, μπορεῖ νὰ πεῖ κανεὶς πώς ἀπὸ τώρα ἴσια ἴσια ἀρχίνησε καὶ ἡ μεγάλη φουρτούνα ποὺ δὲν ξέρουμε ποῦ καὶ πῶς θὰ ξεσπάσει—κ' ἔτσι οἱ δικοί μας τῆς Τουρκιᾶς ἀντὶ νὰ πολιτεύουνται ραγιάδικα, συφερώτερο θάναι νἀρχινήσουνε νὰ πολιτεύουνται πιὸ λεύτερα καὶ πιὸ Ἑλληνικά, ἀφίνοντας τοὺς Τούρκους νὰ ξεμπερδεύουνε μοναχοί τους τὰ νιτερέσια τους καὶ κοιτάζοντας αὐτοὶ πῶς νὰ κερδίσουν περισσότερα, σὰν Ἕλληνες κι ὄχι σὰ ραγιάδες, ἀπὸ τὰ καλά τους κι ἀπὸ τὰ λάθια τους.

*

ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ γεγονότα αὐτὰ τουλάχιστο μᾶς φωνάζουνε. Νά, λ. χ. μόλις ἔγινε τὸ ἀντινεοτουρκικὸ κίνημα, οἱ Ἑλληνικὲς ἐφημερίδες τῆς Πόλης, ὅσες ἔτυχε νὰ δοῦμε μεῖς, ριχτήκανε στοὺς Νεότουρκους καὶ χαιρετήσανε τοὺς τάχα φιλελεύτερους γιὰ ἐλευθερωτές. Τώρα ποὺ ξανάρθανε οἱ Νεότουρκοι παντοδύναμοι, ποιά στάση θὰ κρατήσουν ἀπέναντί τους; Θὰ ξακολουθήσουνε νὰν τοὺς φωνάζουν τυράννους, ἢ θὰ πέσουν μπρούμητα νὰ τοὺς προσκυνήσουνε;

Οἱ Βούλγαροι ποὺ ζοῦνε στὴν Τουρκιά, εἶναι σίγουρο πὼς θὰ πολιτεύουνται σὰ Βούλγαροι· τὸ ἴδιο κ' οἱ Ἀρμένηδες, τὸ ἴδιο καὶ οἱ ἄλλες φυλές. Γιατί μοναχὰ ἐμεῖς οἱ Ρωμιοὶ νὰ κάνουμε καὶ δῶ ἐξαίρεση;

*

ΕΜΕΙΣ ποὺ ζοῦμε δῶ στὴν Ἑλλάδα τοὺς ξέρουμε, φαίνεται, τοὺς Τούρκους καλύτερα παρὰ οἱ δικοί μας ποὺ ζοῦνε στὴν Τουρκιά, ποὺ γεννηθήκανε καὶ μεγαλώσανε μαζί τους καὶ πού, ἀλοίμονο, δὲν τὰ καταφέρανε νὰ τοὺς μάθουνε.

Γι' αὐτὸ δὰ κι ὅταν ἀνακηρύχτηκε τὸ Σύνταγμα στὴν Τουρκιά, βρεθήκανε δῶ Ρωμιοὶ ποὺ θυμηθήκανε τοῦ Γεροβιργίλιου τὸ «Timeo Danaos» καὶ ἄρκετοὶ ἀπὸ μᾶς ἐδῶ ξεκαρδιστήκαμε στὰ γέλια ὅταν ἔκαμε τὴν καταχτητικὴ ἐκστρατεία του στὴν Πόλη ὁ κ. Παπαμιχαλόπουλος, ποὺ πήγε ὁ ἔρμος στὴν Πόλη Παπαμιχαλόπουλος καὶ γύρισε μέγας Ρεφερεντάριος! Ἂς εἶναι. Ὕστερ' ἀπὸ τὰ στερνὰ γεγονότα θὰ μπῆκε πιὰ ἀρκετὸ νερὸ στὸ κρασί κ' ἔτσι ὑπάρχει κάπια ἐλπίδα πὼς ὁ ἐνθουσιασμός ὁ ἀσυλλόγιστος δὲ θὰν τοὺς βαρέσει πιὰ τοὺς δικούς μας τῆς Τουρκιᾶς κατακούτελα, μὰ θὰν τοὺς ἀρέσει νὰ τὰ βλέπουν τὰ πράματα πιὸ γαληνὰ καὶ πιὸ ξεμέθυστα.

ΕΝΑΣ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

Τὴν Τρίτη τῶ σκολῶ εἴχαμε κ' ἐδῶ στὴν Κρήτη τὴν Ἐθνικὴ ἑορτή. Στὰ Χανιὰ μάλιστα, σὰν πρωτεύουσα ποὺ εἶναι, γίνηκαν παράτες καὶ δοξολογίες καὶ φέστες κ' ἔναξεωρὸ ἄλλα πανηγύρια. Τὸ πρόγραμμα τῆς ἡμέρας μαζὶ μὲ τἄλλα εἰδοποιοῦσε ὅτι στὶς 4 μ. μ. τὰ σκολειὰ θὰ μαζευόντουσαν στὸ βουλευτήριο, ὅπου ὁ γυμνασιάρχης θ' ἀπάγγελνε τὸν πανηγυρικὸ τῆς ΚΕ' τοῦ Μάρτη. Ἀπὸ μέρες μεγάλη γινότανε κουβέντα γιὰ τὸ λόγο τοῦτο καὶ τἀπόγεμα ἀπὸ τὶς 3 ὁ κόσμος ἔτρεχε πατεῖς με πατῶ σε στὴ βουλὴ γιὰ νὰ πιάσει θέση κοντὰ στὸ βῆμα μὴν τύχει καὶ τοῦ φύγει καμιὰ λέξη ἀπὸ τὸ ρητορικὸ ἀριστούργημα, ποὺ πρόσμενε νἀκούσει. Στὴν ὥρα πάνω νά κ' οἱ ἐπίσημοι. Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐπιτροπή, ὁ δεσπότης κ' οἱ ἄλλοι ἀνώτεροι ὑπάλληλοι. Τὰ διάφορα σκολειὰ ψέλνουν μερικὰ τραγουδάκια—τὰ περισσότερα φάλτσο—ἔπειτα ἀπαγγέλθηκαν ἑνὰ δυὸ μονόλογοι καὶ τώρα νά ὁ κ. γυμνασιάρχης ὄρθιος στὸ βῆμα. Ἡ μεγάλη αἴθουσα σωπαίνει πέρα-πέρα.

«Ἄνοιξις εἶναι· λυώσκνε εἰς τὰ βουνὰ τὰ χιόνια». Μ' αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ Παράσχου ἄρχισε ὁ ρήτορας. Ὄμορφη ἀρχή, ἀλλὰ τί κρίμα! Μ' ἕνα τρομερὸ πῆδο ἀφίνει καὶ χιόνια καὶ βουνὰ καὶ κάθε τι, ποὺ μυρίζει λεβεντιὰ καὶ ζωὴ καὶ πέφτει στοὺς τάφους ξεθάφτοντας, λὲς μὲ πεῖσμα ταφογδύτη, λέξες καὶ φράσες ποὺ ἔζησαν βέβαια κάποτε, μὰ σήμερα βγάζουν ἀνυπόφορη νεκρίλα. Τὰ «βοήσωμεν τορώτερον σάλπιγγος», τὰ «κέλευθοι» καὶ τὰ τέτοια ἄνοστα καὶ γελοῖα ἔδοσαν κ' ἐπῆραν.

Δὲν ἔχουμε ὅμως σκοπὸ γιὰ τὴν ὥρα νὰ μιλήσουμε γι' αὐτά, γιατὶ ξέρουμε πόσο δύσκολο εἶναι ἕνας γυμνασιάρχης ρωμαϊκοῦ σκολειοῦ νὰ νοιώσει ἀπὸ ζωὴ κι ἀπὸ καλαισθησία.

Ἐδῶ θὰ δείξουμε ἁπλῶς μερικὰ ἀπὸ τὰ πολλὰ λάθια, ἱστορικὰ κ' ἐκφραστικά, ποὺ, ὅσο κι ἂν πρόσεξε ὁ κ. γυμνασιάρχης, δὲ μπόρεσε νὰ τἀποφύγει. Στὸ τέλος θὰ ποῦμε καὶ λίγα γιὰ τὴν οὐσία τοῦ πανηγυρικοῦ του.

α) Τὸ «ξεναγῶ» σημαίνει, θαρρῶ, ὁδηγῶ τὸν ξένο καὶ δὲν ἐταίριαζε διόλου νὰ λέει καὶ νὰ ξανλέει ὁ ρήτορας πὼς θὰ μᾶς ξεναγήσει στὴν ἱστορία μας καὶ μάλιστα τὴ χτεσινή.

β) «Παράγω πατρίδα» τόσο μπορεῖ νὰ εἰπωθεῖ ὅσο κι ὅτι ὁ κ. γυμνασιάρχης «παρήγαγε λόγον»... τῆς προκοπῆς.

γ) Ὁ πόντος δὲν εἶναι οἰνόχρους γιὰ ὅσους τονὲ βλέπουν μὲ τὰ μάτια τους. Εἶναι ἀλήθεια πὼς ὁ Μεγάλος Ὅμηρος τονὲ λέει «οἰνοπα», μὰ οὔτε εἴμαστε ἐντελῶς βέβαιοι ἂν ὁ Ὅμηρος θέλει νὰ σημάνει μὲ τὸ ἐπίθετο τοῦτο πὼς ἡ θάλασσα ἔχει τὸ χρῶμα τοῦ κρασιοῦ, οὔτε ξέρουμε πῶς ἔφτιανναν τὰ κρασιὰ καὶ τί χρῶμα εἶχαν τὸν καιρὸ ἐκεῖνο. Ἂν ὅμως ὁ κ. γυμνασιάρχης ἤπιε ποτὲ ἀληθινὸ κρασί, ἔπρεπε νὰ ξέρει πὼς τὰ σημερνὰ κρασιὰ ἔχουν ὅλα

— Ἄ, ἔρχεται ὁ κύριος Λώρης; Μὰ ναί, ἀλήθεια, ἄκουσα πὼς γύρισε ἀπὸ τὴ Γερμανία...

Τὴν ψεύτρα, κ' ἤξερα ἀπὸ τὸ Λώρη ποὺ τοῦχε κιόλας γράψει ζητώντας του βιβλία.

— Βέβαια κ' ἦρθε· πῶς δὲν τὸν εἶδες;

— Ἐγώ; ποῦ νὰ τὸν δῶ (ἔκαμε μὲ ὕφος ἅγιου Ὀνούφριου). Φαντάζουμαι τὴ χαρά σου!

— Μπᾶ! γιατί; Μὲ τὸν τρόπο ποὺ μοῦ τὸ λὲς σὰ νὰ βάζει ὁ νοῦς σου κάτι ἄλλο. Ὁ Λώρης πρέπει νὰ ξέρεις εἶναι γιὰ μένα ἕνας φίλος, ἕνας ἀδερφός. Τίποτ' ἄλλο. Βέβαια εἶμαι εὐχαριστημένη ποὺ ἦρθε, μὰ ὄχι ὅπως θαρρεῖς. Ἕνας γνώριμος στενὸς ποὺ ξαναβλέπουμε.

— Μὰ πῶς; (κ' ἔδειξε πὼς εἶταν πειραγμένη γιατὶ νόμιζε πὼς τὴν κορόϊδεβα) Ἐγὼ εἶχα ἀκούσει ἄλλοτε πὼς σ' ἀγαποῦσε... Δὲ σοῦκαμα ποτὲ λόγο γιατὶ περίμενα νὰ τὸ πεῖς μόνη σου. Καὶ σήμερα ποὺ σοῦ τἀναφέρω τὸ κάνω γιατὶ ἔτυχε νἄρθει κουβέντα.

— Νὰ σοῦ πῶ; Μὰ δὲν εἶχε, σὲ βεβαιώνω, Μαίρη, καμμιὰ σοβκρότητα τὸ αἴστημα αὐτό. Παιδίστικα πράματα, δὲ βαριέσαι. Αἰστήματα...ἀστεῖο θἄτανε. Ἐκεῖνος πιὰ δὲν εἶναι γιὰ κόρτε. Ἕνας κοτζὰμ συγγραφέας...οὔτ' ἐγὼ βέβαια... Ἄαα, φίλος ὅσο θές, κι ἀληθινὸς μάλιστα. Μὰ γιὰ ἐρωμένος...οὔτε νὰ λέγεται!...

Ποτὲ δὲ θὰ μάθω βέβαια ἂν τὸν συμπαθοῦσε μὲ τὴν καρδιά της ἢ ἁπλούστατα ὅ,τι τὴν ἔσπρωχνε στὸ Λώρη δὲν εἶταν ἄλλο παρὰ καπρίτσιο τῆς ἡλικίας ποὺ ἔπρεπε ἀναγκαστικὰ νὰ ἱκανοποιηθεῖ. Ὡς ἐκείνη τὴ μέρα οὔτε μιᾶς στιγμῆς καιρὸ δὲν εἶχα χάσει πασκίζοντας νὰ βρῶ τὰ ἐλατήρια ποὺ τὴν ἔβαζαν νὰ φαίνεται πὼς τὸν προκαλοῦσε... Ὁ Λώρης, ὅπως μοῦλεγε τουλάχιστο, καὶ δὲν εἶχα λόγο νὰ μὴν τὸν πιστεύω, ποτὲ δὲν ἔδωσε προσοχὴ σ' αὐτὰ τὰ γράμματα. Γράμματα γυναίκας ποὺ περνᾶ τὰ τρία τέταρτα τοῦ χρόνου μοναχὴ δίχως τὸν ἄντρα της, ποὺ εἶναι ὄμορφη καὶ μεροξημερώνεται μὲ τὸ ρομάντζο στὸ χέρι, δὲν ἔχουνε κκμμιὰ σημασία. Ἕνα ἀπὸ τὰ δυό, ἢ ποὺ πρέπει νὰ τῆς δώσεις νὰ καταλάβει πὼς εἶσαι πρόθυμος νὰ τῆς κάνεις κάποτε συντροφιά, ἢ νὰ κάνεις πὼς δὲν πολυπαίρνεις ἀπὸ τὰ παρόμοια. Ὁ Λώρης εἶχε ἀκολουθήσει τὸ δεύτερο κ' ἐγὼ δὲν εἶχα ἀφορμὲς νὰ σκουτουριάζουμαι μὲ τὶς αἰστηματολογίες της. Σήμερα, ὕστερ' ἀπόνα χρόνο, κατόπι ἀπὸ γεγονότα ποὺ ἦρθαν καὶ μ' ἀπομακρύνανε, χιλιάδες μίλια μακρυὰ ἀπότι δὲ σχετίζουνταν μ' αὐτά, ὕστερ' ἀπὸ μιὰ μεταβολὴ ποὺ ἄλλαξε τὴ ζωή μου ὅλη, καὶ ποὺ δὲν εἶταν παράξενο νἀλλάξει καὶ τὴν ψυχή μου ἀκόμα, βρισκόμουνε πάλι στὸ σπίτι αὐτό, ποὺ φανταζόμουν πὼς δὲ θὰ ξαναπήγαινα πιὰ, ἀντικρὺ στὴ γυναίκα αὐτὴ ποὺ γιὰ κάμποσο καιρὸ γνώρισα δίχως νἀγαπήσω, καὶ ποὺ τὴν εἶχα ξεχάσει ὁλότελα ἕνα ὁλόκληρο χρόνο, προσπαθώντας μὲ κάθε τρόπο νὰ τῆς πάρω μιὰ ὁμολογία ποὺ μοῦ χρειαζόταν, ἀποφασισμένη ὕστερα στὴν ἀνάγκη νὰ τὴν τραβήξω καὶ δίχως νὰ θέλει στὸ κρεβάτι τοῦ Λώρη.

— Ναί, ναί, ἀγαπημένη μου, φίλοι ὅσο θὲς κι ἀληθινοὶ μάλιστα· μὲ γιὰ ἐρωμένοι οὔτε νὰ λέγεται!..

Εἶταν εὐχαρίστηση, εἶταν ἀνησυχία ὅ,τι πέρασε ἀπὸ τὰ μάτια της καὶ τὴν ἔκαμε νὰ τὰ χαμηλώσει; . Ἄραγε τῆς εἶχε περάσει ποτὲ ἡ ὑποψία πὼς ἐμπόδιζα ἐγὼ τὸ Λώρη νὰ δεχτεῖ ὅ,τι τοῦ πρόσφερνε, καὶ τώρα αἰστανόταν χαρὰ ποὺ τῆς παρουσιαζόταν ἔτσι ἄξαφνα τὸ μέρος λεύτερο;

Ἀκριβῶς τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἡ ὑπερέτριά της μισάνοιξε τὴν πόρτα καὶ τῆς ἀνάγγειλε τὴ βίζιτα τοῦ κ. Σταύρου. Τὸ ἴδιο ρεῦμα σκηματίστηκε πάλι, μερικὲς φωτογραφίες ἔπεσαν τώρα κι ὁ ἀέρας πῆρε κ' ἔφερε ὡς τὴ μέση τοῦ σαλονιοῦ τὴν τούλινη κουρ-